

Skôr než krajské konferencie začnú

(Zamyslenie nad súčasným stavom v ZDHS a v DH na Slovensku)

Tento materiál má za cieľ hovoriť ešte raz o veciach o ktorých sa už veľakrát hovorilo, nakoľko by bolo užitočné, keby sa niektoré problémy (hlavne tie nie veľmi komplikované) vyriešili, a následne sa mohli sily sústrediť na úlohy, ktoré sa nedajú vyriešiť zo dňa na deň.

Jedná sa hlavne o to, aby sa podarilo prerozdeliť bežnú agendu na viacero ľudí (členov predstavenstiev, členov kapiel, spriaznené duše), aby sa hlavní funkcionári (predsedovia / tajomníci – celoslovenskí/krajskí) mohli venovať strategickým úlohám (strategické úlohy – financie, mládež, komunikácia).

Poznámka: O tom, že veľa vecí funguje dobre sa v tomto materiáli nehovorí (miestne festivaly sa organizujú, mládež sa v ZUŠ-kách aj mimo nich vychováva, nové kapely vznikajú, ME sa vyhrávajú....)

1. Súčasný stav

Zdrojom problémov je nedostatočná informovanosť spôsobená do značnej miery absenciou niektorých účinných informačných kanálov (internetová stránka – niekoľko rokov fungujúca s veľmi nízkou efektívnosťou, časopis Združenia – už niekoľko rokov nevydávaný), neochotou komunikovať (najmä na strane spolkov). O efektívnej komunikácii je možné hovoriť len ak do nej bude zapojených aspoň 60-70% členov. Komunikácia medzi vrcholovými funkcionármi nestačí. Vrcholoví funkcionári komunikáciu koordinujú, vytvárajú pre ňu podmienky, tam kde nefunguje ju „naštartujú“.

Nie je možné, aby funkcionári boli jediní, ktorí komunikáciu vykonávajú.

Výsledkom nedostatočnej komunikácie a informovanosti je nasledovný stav:

- nedostatok informácií o aktivitách a činnosti, financovaní Združenia (pretrvávajúce očakávanie, že niekto nám niečo dá)
- nízky pocit spolupatričnosti ku Združeniu
- neznalosť organizácie, štruktúry, stanov Združenia
- lokálne sa vyskytujúce problémy, ktoré inde vedia jednoducho riešiť

„S čím sa stretávame dnes“ - príklady :

Nedostatok informácií o Združení, jeho aktivitách a činnosti, financovaní.

Stáva sa, že sa hudobníci pýtajú: „Čo vy tam v Bratislave s tými peniazmi robíte, keď nám nejaké pre kapelu nepošlete?“

Skutočnosť, že kultúra na Slovensku nie je dotovaná zo štátneho rozpočtu si akosi neuvedomujeme. Financie sú prideľované prostredníctvom grantov na konkrétne projekty. Predstavy, že Združenie dostane od Ministerstva kultúry ročne 2-3 mil korún a má ich rozposlať kapelám sú naozaj veľmi nadšenecké. Posun v tejto oblasti by malo priniesť zverejňovanie výročnej správy, v ktorej sú popísané zdroje financovania. Samozrejme, že nie každý si takú správu prečíta, je potrebné aby sa informácie o aktivitách, financovaní Združenia cielene dostávali ku všetkým členom.

Nízky pocit spolupatričnosti ku Združeniu

„Iba platíme a nikto nám nič nedá“

Ako keby na jednej strane barikády sme boli my kapely a na druhej strane Združenie. Zaplatíme členské a tým sa to skončilo, preto ho niekedy radšej ani nezaplatíme.

Združenie ale vytvárajú a dávajú mu tvár jeho členovia, teda kapely. Tých pár vrcholových funkcionárov akože v Bratislave má schopnosť zabezpečiť/organizovať len určitý okruh činností. A taktiež je dobré si uvedomiť, že 13 členného celoslovenského predstavenstva nikto v Bratislave nesídi, krajskí predsedovia sú v jednotlivých krajoch, Združenie je momentálne bez tajomníka.

Je nanajvýš potrebné, aby sa kapely aktívne zapojili do komunikácie vo vnútri Združenia. Aby sa vedelo, aké sú očakávania, problémy, prostriedky ktoré sú k dispozícii apod. Potom sa môže jednoducho vyhodnotiť a povedať, že toto si zariadi každý sám, niečo vybavia „tí v Bratislave“ a na niečo si budeme v jednu sobotu musieť usporiadať spoločnú brigádu, prípadne toto je nad naše sily.

Neznalosť organizácie, štruktúry, stanov Združenia

„A to mám platiť členské 2x keď hrám v 2 kapelách?“

Pritom Stanovy hovoria: „členom ZDHS je spolok (kapela)“, a taktiež že „predstavenstvo spolku vedie evidenciu členov spolku“. Smernica o členských príspevkoch hovorí: „Členské príspevky vyberajú predstavenstvá od svojich členov každoročne vždy do 31. januára“. To jednoducho znamená, že ak niekto stabilne hráva v 2 kapelách, mal by byť evidovaný ako člen spolku v oboch a zaplatiť členské 2x. Samozrejme, že ak sú v jednom meste detský aj mládežnícky orchester a 1/3 členov hrá v oboch, nikto nebude skúmať či sa zaplatilo členské 2x. Ale ak niekto v 2 kapelách dostane za vystúpenie zaplatené, tak by nemal mať problém zaplatiť 2x.

Treba venovať pozornosť presnej evidencii členov spolku, keďže členské sa platí a podiely z členského sa odvádzajú za každého člena spolku. Pokiaľ má kapela stále nahlásených napr. 40 členov, čo bola skutočnosť pred 10 rokmi, dnes hrajú 15, stále má platiť za 40 členov, pretože si nespĺnila jednoduchú úlohu a neaktualizovala počet členov.

Lokálne sa vyskytujúce problémy, ktoré inde vedľa jednoducho riešiť

Keď sa vyskytne problém, niekedy stačí pozrieť sa, ako ho riešili u susedov.

Príde kapelník malej kapely na krajskú konferenciu a hovorí, že už nevie, kde by to mal povedať, že majú problém s nástrojmi a krojmi.

Dychovka predtým pôsobila v učilišti, teraz už ju tam nechcú, kapela sa presúva pod mesto, ale za kroje a nástroje (postaršie) chcú nejaké peniaze (v učilišti). Pritom nie je na Slovensku veľa takých starostov alebo primátorov (ak sa vôbec nájde nejaký), ktorí by neboli nápomocní pri hľadaní riešenia (najmä keď kapela prechádza pod krídla mesta). Podobný problém riešili vo viacerých mestách/obciach a kapelník sa môže na starostu/primátora obrátiť priamo. A určite ani žiadny krajský predseda ZDHS by neodmietol pomôcť napr. tým, že osloví starostu/primátora listom, že nám záleží na tej kapele a či by si nedalo nejakú pomocť (nemusel by tam ani osobne cestovať).

Príde na súťaž detská kapela iba s osamoteným Es klarinetom

V obci/malom meste kde nie je ZUŠ so stabilizovaným dychovým oddelením je ťažké, aby jeden človek (v tomto prípade starší pán na dôchodku) učil všetky nástroje a vedel zabezpečiť, aby detí bolo toľko, že kapela bude mať plnohodnotné nástrojové obsadenie. Ak už je to ďaleko, aby deti dochádzali do najbližšej ZUŠ ktorá vzdialená 50 alebo viac kilometrov, malo by byť možné dohodnúť aspoň konzultácie, že 1-2x za mesiac vycestuje mladý klarinetista za učiteľom špecialistom (povedzme do krajského mesta). Samozrejme že sa ponúka aj jednorazové riešenie - určite by sa nikto na takúto kapelu nenahneval, keby niektoré vystúpenia riešila „výpomocou“.

2. Čo sa dá zlepšiť

2.1 Komunikácia

- využívať možnosti funkčnej internetovej stránky. Každý spolok (so zaplateným členským), jednotliví funkcionári majú možnosť pridávať informácie o svojej činnosti (v sekciách Spolky a kraje informujú, Kalendár, burza, Ponuky) a ktokoľvek (priaznivec, kritik, nezodpovedný člen) môže prezentovať názory v sekcii Fórum.

Pozn.: internetové stránky kapiel fungujú, do odkazoviek si navzájom píšú, nemal by byť problém pridať raz za čas príspevok na stránku ZDHS.

- nájsť v každom kraji niekoľko ľudí, ktorí budú komunikovať s jednotlivými kapelami (môžu/nemusia byť členmi krajských predstavenstiev). Viac kapiel než 20 je iba v Trenčianskom a Bratislavskom kraji. Pri takom počte by nemalo byť problémom, aby jeden človek komunikoval so 4-5 kapelami (kapely medzi sebou sa pomerne dobre poznajú) a potom 4-5 ľudí spolu zosumarizovali, čo sa v kraji deje (s čím sme nespokojní, čo treba zlepšiť a pod.). A keďže ide o dychovú hudbu, komunikovať sa môže aj s kapelami ktoré nie sú členom ZDHS.

- nájsť v každom kraji 1-2 dopisovateľov - korešpondentov, ktorí napíšu (zopár príspevkov za rok) o usporadúvaných aktivitách (pozn.: mladí ľudia dnes bez problémov denne píšú príspevky na rôzne diskusné fóra, Facebook, knihy návštev). Títo ľudia by nemuseli písať všetko sami. Niekedy stačí osloviť kapelu, ktorá usporiadala miestny festival, aby niečo napísali, skopírovali článok z okresných novín, alebo poprosili kronikárku v obci nech im dá opísať text z kroniky.

- vydávať časopis/noviny ZDHS. Bez príspevkov informujúcich o dianí na celom Slovensku nie je čo vydávať. Ak sa nájdú v každom kraji dopisovatelia – korešpondenti, títo môžu tvoriť redakčnú radu, ktorá už vydávanie povedzme štvrt ročníka zvládne.

- rozhlasové vysielanie. Relácie „Kapela hraj“ a „Zahrajte mi túto“ sa vysielajú. Otázkou je, či je dost' kvalitných záznamov (vydaných nosičov – nových/starších), ktoré sa dajú vysielat'.
- internetové rádio. Potrebné doriešiť financovanie.
- televízne vysielanie ????????? – že by hudba budúcnosti (alebo len hudba minulosti)?

2.2 Financie

Hlavným zdrojom príjmov Zdruzenia sú dotácie z grantov MK (Ministerstvo kultúry) a HF (Hudobný fond). Tieto prostriedky sú však účelovo viazané na aktivity konkrétnych projektov (napr. Dychfest, Seminár mladých talentov, Autorská súťaž Novomestská nota a pod.), musia byť podrobne zúčtované a nesmú byť použité na iné účely, teda ani na úhradu výdavkov zabezpečujúcich bežný chod Zdruzenia.

Členské príspevky sú jedným z mála zdrojov, z ktorých je možné pokrývať výdavky na bežných chod Zdruzenia (poplatky banke, poštovné, kopírovanie dokumentov, vedenie účtovníctva, cestovné, poplatky SOZA za podujatia organizované Združením, prevádzka internetovej stránky, prevádzka notového archívu). V prípade, že členské nie je uhradené včas a v plnej miere, nie je dost' prostriedkov na zabezpečenie všetkých činností. Aj preto vznikajú situácie, keď sa napr. na internetovej stránke objaví poznámka, že kalendár podujatí nebol aktualizovaný a pod.

- zlepšiť platenie členského. Javí sa, že neplatenie (oneskorené platenie) členského je dôsledkom nedostatočnej komunikácie/informovanosti. Pokiaľ má 15-členná kapela ročne vybrať 3 EUR na člena (celkom 45 EUR) a z toho má presunúť Zdruzeniu za člena po 2 EUR (celkom 30 EUR) a neurobí to, nie je to spôsobené nedostatkom finančných prostriedkov.

- stanoviť optimálnu výšku členského. Bez diskusie vo vnútri Zdruzenia, žiadna suma nebude členmi akceptovaná.

- zvýšiť počet poskytovateľov 2% dane z príjmu. Kapely sa registrujú ako prijímatelia 2% dane z príjmu samostatne a hľadajú ľudí, ktorí im ich poskytnú. Je možné zaviesť „princíp solidarity“ tak, že niekoľko ľudí z okruhu poskytovateľov pre kapelu poskytne svoj podiel dane priamo Zdruzeniu. Ak povedzme zo 100 kapiel príde po 10EUR, teda 1000EUR ročne, je to suma ktorá je pre Zdruzenie zaujímavá a ktorá v jednotlivých kapelách nebude chýbať. Zdruzenie má ročne na bežné výdavky cca 4000EUR.

- naštartovať čerpanie prostriedkov z „Vyšehradských fondov“, nadácií (SPP, CEF, Globtel). Po viacerých pokusoch (celkovo 7x v priebehu dvoch rokov), ani raz sa nepodarilo z týchto zdrojov podporu získať. Je potrebné využiť skúsenosti úspešných žiadateľov, ktorí nie sú Zdruzeniu „neznámi“. V roku 2009 získali z VF: Trstenskú krídlovku – 7000EUR (obec Trstenná), Gajdovačka 2009 – 5000EUR (Oravské kultúrne stredisko), Vitajte pod tromi vrchmi – 5000EUR (Podtatranské osvetové stredisko), 16. Hornotoryský folklórny festival – 4100EUR (obec Krivany).

- nájsť sponzorov, s ktorých príspevkom sa dá v rozpočte počítať.

Pozn.: komunikácia so sponzormi/fondmi/nadáciami si vyžaduje 2-3 ľudí, ktorí sa touto činnosťou budú zaoberať po celý rok. Taktiež títo ľudia potrebujú od Zdruzenia poverenie, aby boli pre ľudí na druhej strane partnermi na jednanie.

- zachovať úspešnosť získavania finančných prostriedkov z fondov MK, HF. Vzhľadom na plošné škrtý v výdavkoch na kultúru je zvýšenie čerpania prostriedkov z týchto fondov málo pravdepodobné.

- odovzdávať „**playlisty**“ (Zoznam predvedených hudobných diel – tlačivo možno nájsť aj so vzorom vyplnenia http://www.zdhs.sk/dokumenty_na_stiahnutie) usporiadateľom podujatí (usporiadatelia hlásia SOZA a platia poplatok). **Tento akt odovzdania je povinnosťou dychovej hudby pri každom podujatí, bez ďalšieho skúmania, ako sa usporiadateľ zachoval. Vyplýva to z autorského zákona a kontrolné práva patria SOZA.**

Tým sa zabezpečí lepšie odmeňovanie autorov skladieb pre dychovú hudbu. Ak v súčasnosti takmer nikto nič nehási a autor dostane povedzme 100-150EUR ročne, dá sa očakávať, že pri takmer poctivom hlásení dostane takýto autor 1000 EUR ročne. Každá kapela chce hrať nové/ pekné skladby, najlepšie, keby ich dostala zadarmo. A toto je práve spôsob ako to docieľiť. Noty dostane kapela zadarmo (za poštovné) od autora, a autor dostane

odmenu od SOZA. Je dobré si uvedomiť, že SOZA každoročne rozdeľuje značnú sumu peňazí, a pokiaľ „nikto nič nehlási“, tieto peniaze sú rozdeľované iným autorom než autorom píšucim pre dychovú hudbu.

- navrhovať zástupcov do grantových komisií ktoré rozhodujú o pridelovaní prostriedkov. Strategická úloha, ktorá patrí do kompetencie vrcholných predstaviteľov ZDHS. Pokiaľ sa podarí uskutočniť to, čomu si dáva tento dokument za cieľ napomôcť (zapojiť do činnosti viac ľudí), uvoľnia sa vrcholným predstaviteľom ruky a budú sa môcť venovať aj takýmto činnostiam. (Dnes: predseda ZDHS musí chodiť skoro na každý miestny festival, lebo krajskí predsedovia sú nám málo; keď ZDHS organizuje Dychfest, Novomestskú notu a pod. podujatia, bulletin musí tiež vyrábať predseda, článok z podujatia tiež najlepšie napíše predseda).

Pozn. Ľudia ktorí vedia napísať projekt po anglicky, napísať článok do novín, poslanci/starostovia/sponzori ktorí môžu podporiť podujatia Združenia sú v každom meste. Mnohí z nich majú blízko ku kapelám, ku dychovej hudbe. Prečo vlastne má ZDHS ako celoslovenská organizácia problémy pri získavaní finančných prostriedkov na činnosť a organizovanie podujatí?

2.3 Mládež

V ZDHS sú odborníci na prácu s mládežou, priestor na vyjadrenie sa necháva pre nich.

3. Záver

ZDHS chce byť akcie schopnou organizáciou, ktorá vie čo chce a vie ako to má dosiahnuť. Na to je nevyhnutné, aby fungovali jeho orgány, aby do diania boli zapojení jeho členovia ktorí vyjadrujú svoje názory / predstavy a aj prispievajú ku tomu, aby sa ich predstavy uskutočňovali. Aby sa toto podarilo:

- hľadajú sa ľudia, ktorí sa budú zaoberať komunikáciou medzi kapelami
- hľadajú sa ľudia, ktorí sa budú zaoberať informovanosťou o dianí na poli dychovej hudby (dopisovatelia-korešpondenti)
- hľadajú sa ľudia, ktorí sa budú zaoberať financovaním činnosti Združenia (písanie grantov, komunikácia so sponzormi / grantovými komisiami)
- hľadajú sa ľudia, ktorí sa budú zaoberať ďalšími potrebnými činnosťami

Je žiaduce, aby sa takíto ľudia, ktorí budú pracovať v rámci krajov objavili pred konaním krajských konferencií, aby sa takíto ľudia, ktorí budú pracovať na úrovni celoslovenského predstavenstva objavili pred konaním celoslovenskej konferencie ZDHS. Ak sa ľudia ktorí sú ochotní priložiť ruku k dielu začnú hľadať na konferenciách, asi bude možné iba konštatovať, že takých ľudí nemáme.

Ing. Peter Belavý, Považská Bystrica, október 2009

P.S:

Materiál je základnou prílohou k jednaniu jesenného zasadnutia predstavenstva ZDHS 14.11.2009 v Omšeni, indíciami pre jednanie krajských konferencií (konaných najneskôr do 22.3.2010) a pre prijatie uznesení na Celoštátnej konferencii ZDHS 17.4.2010 v Považskej Bystrici.

P. Bystrica 1.10.2009
Predseda ZDHS